

מבחן מסכם – רמה גבוהה – מחווה

משך המבחן: 90 דקות · סך הכול 100 נקודות · קראו את הסיפור פעמיים לפני שתענו, ונמקו את תשובותיכם.

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א': הבנת הנקרא	40	
חלק ב': מושגים ודרכי התמודדות	35	
חלק ג': ערכים, חשיבה והבעה בכתב	25	
סה"כ	100	

חלק א': הבנת הנקרא (40 נק')

1. איתור והבנה: בחרו את התשובה הנכונה. (6 נק')

א. מה הייתה ההצעה הראשונה של אורי?

- לצויר ציור קיר ברשות
- **לצבוע את השמות על הקיר בלילה, בלי רשות**
- לכתוב ספר מחזור
- לארגן מסיבה

ב. ממה חשש יואב כשחשב לסרב?

- **שיקראו לו «פחדן»**
- שהמנהלת תכעס
- שלא יספיק לסיים
- שהצבע ייגמר

2. השוואה: השוו בין הדרך שבה קיבל נועם את ההחלטה לבין הדרך שבה קיבל אותה יואב. ציינו את סגנון ההחלטה של כל אחד והביאו ראיה מהסיפור. (10 נק')

תשובה אפשרית: (5 נק') נועם – סגנון פזיז: אמר «אני בפנים» עוד לפני שאורי סיים לדבר. (5 נק') יואב – סגנון שקול: ביקש זמן («נדבר על זה מחר»), כתב אפשרויות ותוצאות, ושקל את הערכים שלו.

3. הסקה: אילו שני שיקולים, שאינם קשורים רק ליואב עצמו, הביאו אותו להתנגד לצביעה בלילה? (6 נק')

תשובה אפשרית: (3 נק' לכל שיקול) פגיעה ברכוש של בית הספר; עובד הניקיון יצטרך לנקות – התחשבות באחר (אמפתיה). (אפשר גם: הפרת כללים שתפגע בכל השכבה.)

4. נכון או לא נכון על פי הסיפור? תקנו את הלא נכונים. (6 נק')

א. יואב התנגד לכל רעיון של זיכרון מסוף השנה. **לא נכון** – הוא אהב את הרעיון להשאיר זיכרון, והציע דרך אחרת ברשות

ב. יואב חשב גם על הרגשות שלו אחרי ההחלטה. **נכון**

ג. אורי סירב להשתתף בציור הקיר. **לא נכון** – אורי התאכזב בהתחלה, אבל אחר כך בחר את הצבעים

5 פרשנות: מה מלמד המשפט של נועם «טוב שלא מיהרתי לצבוע בלילה» על השינוי שעבר? (5 נק')

תשובה אפשרית: נועם הבין שהחלטה מהירה בלחץ החבורה הייתה עלולה להביא לתוצאה רעה, ושעדיף לעצור ולחשוב; הוא למד מההחלטה של יואב.

6 עמדה: האם יואב «ויתר» לחבורה או «הוביל» אותה? הביעו עמדה ונמקו בשני נימוקים מהסיפור. (7 נק')

תשובה אפשרית: (1 נק') עמדה ברורה – הוביל. (3 נק' לכל נימוק) 1. לא נכנע ללחץ ולא נשאר רק בצד – יזם פתרון חלופי ופנה למנהלת. 2. בסוף כל החבורה הצטרפה, כולל אורי ונועם, והזיכרון נשאר ברשות. (תשובה מנומקת היטב גם לעמדה אחרת תתקבל לפי איכות הנימוק).

חלק ב': מושגים ודרכי התמודדות (35 נק')

1 לכל מצב כתבו את המושג המתאים: סטריאוטיפ / לחץ חברתי / ייצוג עצמי / עוגן. (8 נק')

א. «כולם כבר הורידו את המשחק, רק אתה נשאר מאחור». ← **לחץ חברתי**

ב. «המורה, קשה לי להתרכז ליד החלון. אפשר לעבור מקום?» ← **ייצוג עצמי**

ג. «בנים לא כותבים שירים». ← **סטריאוטיפ**

ד. חוג הכדורגל שממשיך איתי גם בחטיבה. ← **עוגן**

2 נכון או לא נכון? תקנו את הלא נכונים. (8 נק')

א. «לא להחליט» גם הוא בחירה שיש לה תוצאות. **נכון**

ב. אושר מתמשך ומצב רוח טוב בכל רגע הם אותו דבר. **לא נכון** – אושר מתמשך מאפשר גם רגעים של עצב, כעס ואכזבה

ג. משתמש ברשת שמבקש לשמור את הקשר בסוד מההורים מציג סימן אזהרה. **נכון**

ד. מטרה מדידה היא מטרה שאי אפשר לבדוק אם הושגה. **לא נכון** – מטרה מדידה היא מטרה שאפשר לבדוק בדיוק אם הושגה

3 לכל מצב כתבו את סגנון ההחלטה, והציעו מה היה עושה מי שמחליט בסגנון שקול. (9 נק')

מצב	סגנון	מה היה עושה מחליט שקול?
תמר נתנה לחברה לבחור בשבילה את המגמה בחטיבה	תלותי	בודקת מה מעניין אותה, שואלת יועצת והורים, ובוחרת בעצמה
איתי לא נרשם לנבחרת עד שכל המקומות נתפסו	דוחה	בודק את מועד ההרשמה ומחליט בזמן
דניאל קנה מיד את מה שהפרסומת הציעה	פזיז	עוצר, משווה מחירים וחושב אם הוא באמת צריך

4 הסבירו את ההבדל בין הנאה רגעית לאושר מתמשך, ותנו דוגמה אחת לכל אחד מחיי תלמיד בכיתה ו'. (10 נק')

תשובה אפשרית: (4 נק') הנאה רגעית – שמחה קצרה שחולפת מהר; אושר מתמשך – תחושה לאורך זמן שהחיים טובים ובעלי משמעות. (3+3 נק') דוגמאות מתאימות, למשל: משחק מחשב חדש / חברות קרובה, התנדבות קבועה, תחביב שמתמידים בו.

חלק ג': ערכים, חשיבה והבעה בכתב (25 נק')

1 מיכל, תלמידה חדשה בחטיבה, מספרת שכבר חודש היא אוכלת לבד בהפסקה ומתביישת לספר. כתבו לה תוכנית בשלבי פתרון הבעיות, וכללו בה לפחות אדם אחד שהיא יכולה לפנות אליו. (10 נק')

תשובה אפשרית: (2 נק') עצירה והכרה ברגש; (2 נק') הגדרת הבעיה – בודדה בהפסקות; (3 נק') לפחות שני פתרונות (להצטרף לחוג, לפנות לתלמידה שיושבת לבד, לשבת ליד מישהי מהכיתה); (2 נק') בחירה ובדיקה לאחר שבוע; (1 נק') פנייה למחנכת או ליועצת.

2 שכתבו את התגובה ברשת כך שתבטא ביקורת בלי לפגוע, בדרך של «מסר אני»: «הסרטון שלך הכי מטומטם שראיתי, תמחק אותו». (6 נק')

תשובה אפשרית: (2 נק') משפט בגוף ראשון על הרגש או הדעה; (2 נק') ביקורת עניינית על הסרטון ולא על האדם; (2 נק') ניסוח מכבד או בקשה. דוגמה: «אני הרגשתי לא בנוח עם הקטע שבו צוחקים על הכלב. אולי כדאי לקצר אותו?»

3 «ילד בן 12 צריך להחליט לבד על כל מה שקשור לחייו». הביעו עמדה בעד או נגד, ונמקו בשני נימוקים ובדוגמה. (9 נק')

תשובה אפשרית: (1 נק') עמדה ברורה; (3+3 נק') שני נימוקים, למשל: עצמאות וייצוג עצמי חשובים, אבל בהחלטות שקשורות לבריאות, לבטיחות או לכסף כדאי להתייעץ עם מבוגר; התייעצות אינה החלטה תלוית. (2 נק') דוגמה מתאימה. לשון תקינה ומאורגנת.